

Αθήνα, 16/11/2017

ΕΡΩΤΗΣΗ**Προς τους Υπουργούς:**

- 1. Μεταναστατευτικής Πολιτικής, κο Γιάννη Μουζάλα**
- 2. Δικαιοσύνης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κο Σταύρο Κοντονή**

Θέμα: «Ανάγκη αναθεώρησης των διατάξεων του ν.4375/2016, προκειμένου να εξορθολογισθούν και απλοποιηθούν οι διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες παροχής ασύλου.»

Κύριοι Υπουργοί,

Η συμμετοχή των Δημάρχων Λέσβου, Χίου, Σάμου, Κω και Λέρου στη Συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης στις 2.11.2017, δεν περιορίστηκε στην έκφραση της αγωνίας των κατοίκων, για το μείζον πρόβλημα του εγκλωβισμού χιλιάδων προσφύγων-μεταναστών στα νησιά, αλλά ανέδειξε και τα αίτια του φαινομένου. Τα οποία συνοψίζονται: στις διοικητικές διαδικασίες παροχής ασύλου α' και β' βαθμού που εξελίσσονται με αργόσυρτο ρυθμό και πρόσφατα στην, υπό γεωγραφικό περιορισμό, απαγόρευση της κυκλοφορίας τους, αν και ανάλογοι περιορισμοί μπορεί να τίθενται μόνο κατ' εξαίρεση επί συγκεκριμένης περιπτώσεως και όχι με γενικούς και απρόσωπους κανόνες.

Κατά την τοποθέτησή μου στην Επιτροπή στις 2/11/2017 επανέλαβα την πάγια θέση, ότι οι διαδικασίες ασύλου πρέπει να αναθεωρηθούν και απλοποιηθούν, ώστε όσοι δικαιούνται διεθνούς προστασίας να προωθούνται γρήγορα προς τις χώρες της Ε.Ε., ενώ εκείνοι των οποίων οι αιτήσεις θα κριθούν απαράδεκτες ή θα απορριφθούν κατ' ουσία, να επιστρέφονται εξίσου γρήγορα στην χώρα προέλευσης. Γιατί διαφορετικά, με το συνεχιζόμενο ρυθμό των ροών προς τα νησιά, αυξάνεται ο αριθμός τους και η διαχείριση του προβλήματος θα αποβεί αδύνατη, τόσο από πλευράς εξετάσεως των αιτήσεων, όσο και από πλευράς ευπρεπούς διαβιώσεως. Μάλιστα κατά τα τελευταία δημοσιοποιηθέντα στοιχεία της Υπηρεσίας Ασύλου στις 31/10/2017 ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων ανερχόταν σε 33.687 και έως τις 31/10/2017 είχαν καταγραφεί 49.537 αιτήσεις ασύλου.

Πράγματι για την διατήρηση σε ισχύ τεσσάρων βαθμών δικαιοδοσίας εξετάσεως των αιτήσεων ασύλου(α' διοικητικός βαθμός στην Υπηρεσία Ασύλου, β' διοικητικός βαθμός στην Αρχή Προσφυγών, α' δικαστικός βαθμός στο Διοικητικό Εφετείο, β' δικαστικός βαθμός στο ΣΤΕ), έχω εκφράσει έντονες επιφυλάξεις για την αναγκαιότητά τους στα πλαίσια Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Επίκαιρη Ερώτηση με αριθμό 710/28.03.2016, Ερώτηση και ΑΚΕ με αριθμό 2686/206/18.01.2017 και Ερώτηση με αριθμό 2718/19.01.2017). Επιφυλάξεις οι οποίες και σήμερα με την διαμορφωμένη κατάσταση, επανέρχονται ιδιαίτερα επίκαιρες.

Συγκεκριμένα:

1. Η οδηγία 2013/32/ Ε.Ε. « Σχετικά με κοινές διαδικασίες για χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιатύπωση)» στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ II καθορίζει τις γενικές αρχές και εγγυήσεις υπέρ των αιτούντων διεθνή προστασία. Στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ III καθορίζει τις διαδικασίες σε πρώτο βαθμό, στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ V καθορίζει την διαδικασία άσκησης ενδίκου μέσου, κατά της αρνητικής πράξης του α' βαθμού, με την χορήγηση πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου που δικάζει κατ' ουσία την υπόθεση.
2. Από τις παραπάνω ρυθμίσεις της Οδηγίας 2013/32/Ε.Ε. προκύπτει ότι από πλευράς ενωσιακού δικαίου, με δεδομένο ότι κατοχυρώνονται ρητά οι απαραίτητες εγγυήσεις υπέρ των αιτούντων που τηρούνται στην διαδικασία, αρκεί η εξέταση του αιτήματος σε ένα και μοναδικό διοικητικό βαθμό (ΚΕΦΑΛΑΙΟ III) και κατόπιν προβλέπεται προσφυγή ουσίας ενώπιον δικαστηρίου.

3. Αντίθετα ο ν. 4375/2016 στο Μέρος Τρίτο που προσαρμόζει την ελληνική νομοθεσία προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/Ε.Ε., ρυθμίζει σύμφωνα με την Οδηγία την διαδικασία στο α' διοικητικό βαθμό και με διατάξεις επιπλέον των απαιτήσεων της Οδηγίας (αρθ.4,5,6,61 και 62) και αντίστοιχα επιπλέον των απαιτήσεων της Σύμβασης της Γενεύης για τη νομική προστασία των προσφύγων, δημιουργεί β' βαθμό διοικητικής διαδικασίας που δεν προβλέπεται από την Οδηγία. Συγκεκριμένα τις Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών και χορηγεί κατά των απορριπτικών αποφάσεων της Υπηρεσίας Ασύλου, ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον αυτών (αρθ. 7 παρ.5 ν.4375/2016).
4. Επειδή δε τα δύο μέλη των Ανεξαρτήτων Επιτροπών Προσφυγών έχουν την ιδιότητα του διοικητικού δικαστή, το ΣτΕ με τις αποφάσεις Ολομελείας 2347/2017 και 2348/2017 έκρινε ότι συνιστούν μεν δευτεροβάθμια διοικητική διαδικασία, με χαρακτήρα δικαιοδοτικό, ώστε να διασφαλίζεται το κατοχυρωμένο από το αρθ.46 της Οδηγίας 2013/32/Ε.Ε. δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου (σκέψεις 20 και 24), αν και δεν πρόκειται για δικαστήριο εντεταγμένο στην ανεξάρτητη δικαστική εξουσία. Παρ' όλα αυτά με το αρθ. 64 ν.4375/2016 χορηγείται επιπλέον και αίτηση ακυρώσεως κατά των αποφάσεων των Ανεξαρτήτων Αρχών Προσφυγών ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου και έφεση ενώπιον του ΣτΕ κατά των αποφάσεων του διοικητικού εφετείου(α' και β' δικαστικός βαθμός).
5. Από την σύγκριση των δυο νομοθετικών κειμένων (της Οδηγίας 2013/32/Ε.Ε προς το ν. 4375/2016) σε σχέση και με την κρίση του ΣτΕ, προκύπτει ότι το εσωτερικό δίκαιο υπερβαίνει χωρίς προφανή λόγο τους σκοπούς και τους κανόνες της Οδηγίας 2013/32/Ε.Ε., οι οποίοι κατοχυρώνουν και εγγυώνται πλήρως τα ατομικά δικαιώματα των αιτούντων άσυλο στον α' διοικητικό βαθμό και χωρίς αυτό να καθίσταται αναγκαίο, εισάγει και διαδικασία β' διοικητικού βαθμού με οιονεί δικαιοδοτικό χαρακτήρα της οποίας γίνεται πραγματικά κατάχρηση, γιατί υπό την κάλυψη της αναμονής αποφάσεως επί της ενδικοφανούς προσφυγής, παραμένουν στην χώρα εκείνοι στους οποίους δεν έχει χορηγηθεί άσυλο σε α' διοικητικό βαθμό (αρθ. 34 ν. 4375/2016) και έτσι το πρόβλημα διαιωνίζεται στα νησιά και ιδιαίτερα μετά την απαγόρευση κυκλοφορίας των αιτούντων στην ενδοχώρα, με συνθήκες εγκλωβισμού και συμφόρησης που καθημερινά εντείνονται.
6. Συμπερασματικά των παραπάνω, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει η αναγκαιότητα της διοικητικής διαδικασίας β' βαθμού ενώπιον των Ανεξαρτήτων Αρχών Προσφυγών, δεδομένου ότι η Υπηρεσία Ασύλου κρίνει από ουσιαστικής πλευράς τις αιτήσεις με βάση τις διαδικασίες και εγγυήσεις ατομικών δικαιωμάτων που προβλέπονται στην Οδηγία 2013/32/Ε.Ε. και αποτελούν πλέον εσωτερικό δίκαιο μετά το ν.4375/2016. Δηλαδή κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο που καλούνται να κρίνουν και οι Ανεξάρτητες Αρχές Προσφυγών σε β' διοικητικό βαθμό το ίδιο αντικείμενο.
7. Αντιστοίχως παραλείπεται η απ' ευθείας παροχή πραγματικής (ουσιαστικής) δικαστικής προστασίας από κατεστημένο δικαστήριο, που εντάσσεται στην ανεξάρτητη δικαστική εξουσία και η παρεχόμενη δικαστική προστασία περιορίζεται μόνο σε αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου. Δηλαδή στον περιορισμένο έλεγχο μόνο από τυπικής πλευράς, αποκλεισμένου του ουσιαστικού ελέγχου από διοικητικό δικαστήριο (και όχι από Διοικητική Επιτροπή έστω και αν έχει δικαιοδοτικό χαρακτήρα) κατόπιν προσφυγής.

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτώνται οι κ. Υπουργοί:

Προτίθενται να αναθεωρήσουν τον ν. 4375/2016:

1. ώστε η διοικητική διαδικασία να περαιώνεται σε α' βαθμό ενώπιον της Υπηρεσίας Ασύλου, καταργούμενης της διαδικασίας της ενδικοφανούς προσφυγής ενώπιον της Αρχής Προσφυγών;
2. να αντικαταστήσουν την αίτηση ακυρώσεως κατά των αποφάσεων της διοικητικής διαδικασίας, με προσφυγή ουσίας ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου κατά των αποφάσεων της Υπηρεσίας Ασύλου;

Ώστε να πληρούνται οι απαιτήσεις της οδηγίας 2013/32/ΕΕ δεδομένου ότι παρέχουν πλήρη προστασία στους αιτούντες άσυλο.

Ο ερωτών βουλευτής

Γεώργιος-Δημήτριος Καρράς